

Załącznik Nr 1

do Uchwały Nr VII/30/2011

Rady Gminy Przywidz

z dnia 25.05.2011r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONA OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2011- 2015**

PRZYWIDZ 2011

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zmianami);
- ustawę z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy)Dz.U.Nr 9, poz. 59, ze zmianami);
- ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.Nr 179, poz1485);
- ustawę z dnia 26 października z 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U z 2002r. Nr 147,poz.1231 ze zmianami);
- ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U.Nr 64, poz.593 ze zmianami);
- ustawę z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks karny (Dz.U.NR 88,poz.553 ze zmianami);
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Gminną strategią Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Przywidzu na lata 2007-2013

Wstęp

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka kształtującym osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzice czy opiekunowie są wzorem dla dzieci. Bardzo ważną rolę w prawidłowym funkcjonowaniu rodziny odgrywają wzajemne relacje między rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku źle funkcjonującej rodziny nie jest ona w stanie prawidłowo wypełniać swoich podstawowych zadań a role wewnątrzrodzinne zostają zaburzone, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc w rodzinie to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a w szczególności narażające osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Wyróżnia się następujące rodzaje przemocy:

Przemoc fizyczna - każde agresywne zachowanie skierowane przeciwko ciału ofiary, mogące prowadzić do bólu oraz fizycznych obrażeń (m.in. popychanie, obezwładnienie, szarpanie, policzkowanie, uderzenie pięścią, kopanie, duszenie, rzucanie przedmiotami, użycie broni).

Przemoc psychiczna – agresywne zachowanie, które mają na ogół charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia i wywołują emocjonalny ból lub cierpienie (m.in. wyśmiewanie, wyzywanie, krytyka groźby, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami).

Przemoc ekonomiczna – uniemożliwienie dostępu do rodzinnych środków finansowych (np. odbieranie zarobionych pieniędzy, niezaspokajanie materialnych potrzeb rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy).

Przemoc seksualna – wymuszanie pożycia seksualnego nieakceptowanych i niechcianych praktyk seksualnych (np. mąż, który stosuje przemoc lub grozi użyciem przemocy, żeby zmusić żonę do stosunku, może zostać skazany za gwałt).

Zaniedbanie – ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Gminny Program Przemocy w Rodzinie skierowany jest przede wszystkim do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w tym: dzieci, współmałżonków, partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych, osób stosujących przemoc w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, przedstawicieli władz lokalnych, przedstawicieli instytucji służb pracujących z dziećmi (nauczyciele, pedagodzy, pracownicy socjalni, policjanci, pracownicy wymiaru sprawiedliwości, pracownicy służby zdrowia, księża).

Szczególnie dotkliwym zjawiskiem jest przemoc domowa, która często prowadzi do dysfunkcji w rodzinie. Zachowania negatywne stosowane w przemoc domowej powodują dużą szkodliwość społeczną. Przemoc domowa w relacjach międzyludzkich istniała od zawsze, jednakże mówiono o niej niewiele nie postrzegając jej przy tym jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny. A przecież prowadzi to do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych. Dzieci wychowujące się w rodzinie dotkniętej przemocą są często niezauważonymi ofiarami. Zaniedbywane przez rodziców lub opiekunów często są świadkami przemocy dorosłych. Przykre doświadczenia z dzieciństwa mają wpływ na ich dorosłe życie.

Ze stosowaniem przemocy w rodzinie bardzo często wiąże się nadużywanie alkoholu. Osoby będące pod wpływem alkoholu nie kontrolują swoich zachowań co prowadzi często do agresywnych zachowań wobec domowników. Takie zachowania występują również u osób na ogół znanych jako spokojnych i opanowanych. Świadome kontrolowanie swoich zachowań zmniejsza się wraz ze wzrostem upojenia alkoholowego. Natomiast wzrasta pewność siebie i odwaga do stosowania przemocy domowej. Osoba pod wpływem alkoholu nie może być partnerem do negocjacji, rozmowy czy ugody. Jednakże osoba pod wpływem alkoholu odpowiada za własne czyny.

Przemoc jest zjawiskiem, którego zasięg jest znacznie większy niż odnotowują to przeprowadzane badania i statystyki. Nadal wiele osób zaprzecza istnieniu problemu w ich środowisku. Wynika to z wielu z wielu powodów między innymi ze wstydu, bezradności, nieufności, obawy o własne zdrowie i życie.

Ofiara przemocy potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość własnej wartości w sytuacji gdy przez wiele lat była poniżana i wykorzystywana. Wielu ofiarom udaje się samodzielnie przeciwstawić sprawcy przemocy jednakże większość potrzebuje pomocy. Dlatego też niezbędna jest współpraca wielu podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Pozwoli to na profesjonalne udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie oraz pozwoli skutecznie oddziaływać na sprawców przemocy w rodzinie.

DIAGNOZA

Gmina Przywidz liczy 5.511 mieszkańców (według stanu na 31.12.2010r.) w tym 2.680 kobiet i 2.830 mężczyzn. Na terenie gminy znajduje się 18 sołectw.

Placówki oświatowe znajdujące się na terenie Gminy Przywidz:

- Zespół Szkół w Przywidzu
- Szkoła Podstawowa w Trzepowie
- Szkoła Podstawowa w Pomlewie
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Nowej Wsi Przywidzkiej /działa na zasadzie niepublicznej szkoły/

Do placówek oświatowych na terenie Gminy Przywidz uczęszcza 720 uczniów, w tym do szkół podstawowych 441, gimnazjum 232 i przedszkola 47 uczniów.

Przy szkołach na terenie Gminy Przywidz działają 2 świetlice środowiskowe (Szkoła Podstawowa w Pomlewie oraz Szkoła Podstawowa w Trzepowie), 1 świetlica środowiskowa z programem socjoterapeutycznym przy Szkole Podstawowej w Trzepowie dla dzieci w wieku od 3 do 5 lat), 1 świetlica środowiskowa z programem socjoterapeutycznym w Przywidzu ul. Gdańska 15 oraz 1 świetlica środowiskowa w Jodłownie w remizie strażackiej obejmujące swą opieką oraz dożywiające 59 dzieci. Dzieci te pochodzą z rodzin dysfunkcyjnych.

Z obserwacji pracowników socjalnych, policji, pedagogów szkolnych wynika, że skala występowania zjawiska przemocy na przełomie ostatnich lat rośnie.

W rejestrach policji odnotowano:

Rok	Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece	Liczba przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu	Liczba przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajowej	Liczba nadzorów nad rodziną w ramach procedury „Niebieska Karta”.
2008	0	3	0	1
2009	1	6	0	2
2010	6	9	0	2

W rejestrach pracowników socjalnych odnotowano:

Rok	Liczba rodzin dotkniętych przemocą	Liczba osób stosujących przemoc	Liczba osób stosujących przemoc	Liczba dzieci, w rodzinach dotkniętych przemocą
2010	6	6	21	15

W rejestrach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odnotowano wnioski o występowanie alkoholizmu i przemocy zgłaszane przez poszczególne organy:

Rok	Rodzinę	Policję	GOPS	Sąd Rejonowy	Kuratora	Szkołę	Łączna liczba wniosków
2008	10	13	0	0	5	0	28
2009	4	6	0	0	0	0	10
2010	6	11	0	0	0	2	19

Dane statystyczne poszczególnych organów nie odzwierciedlają w pełni faktycznej skali problemu, ponieważ jest to temat wstydlivy, często zatajany, aż do chwili zaistnienia sytuacji drastycznej i bezpośredniej przemocy fizycznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przywidzu realizuje zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w różnych formach. Stale współpracuje z Policją, Sądem, Kuratorem Sądowym, pedagogami szkolnymi, instytucjami oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Współpraca dotyczy poradnictwa, interwencji i wzajemnego wsparcia oraz uzupełnienie podejmowanych działań, jak również bieżącego monitorowania problemu w środowiskach przez pracowników socjalnych w poszczególnych rejonach.

Na terenie gminy znajdują się następujące organy i instytucje, do których zadań należy między innymi udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie:

- Zespół Nr 2 Ogniwa Prewencji w Przywidzu z siedzibą w Kolbudach , Przywidz, ul. Gdańska 23 tel. tel. 58 785-43-26
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przywidzu ul. Gdańska 15 tel. 58 682-51-32 lub 58 682-55-14
- Zespół Opieki Zdrowotnej Medical 83-113 Turze - Ośrodek Zdrowia w Przywidzu ul. Cisowa 4 tel. 682-51-15
- Punkt Konsultacyjny przy Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Uzależnień w Przywidzu, ul Gdańska 15
- Parafia Rzymskokatolicka w Przywidzu ul Gdańska 20 tel. 58 682-52-21

- Parafia Rzymskokatolicka w Jodłownie ul. Kasztanowa 4 tel.58 682-52-95
- Parafia Rzymskokatolicka w Nowej Wsi Przywidzkiej ul. Piastowska 33 tel. 58 691-50-84
- Świetlica środowiskowa z programem socjoterapeutycznym w Przywidzu
- Świetlica środowiskowa w Trzepowie
- Świetlica środowiskowa z programem socjoterapeutycznym dla dzieci w wieku od 3 do 5 lat w Trzepowie
- Świetlica środowiskowa w Pomlewie
- Świetlica środowiskowa w Jodłownie

Dzieci dotknięte przemocą uczestniczą w zajęciach świetlicowych oraz mają zapewniony udział w zorganizowanych formach wypoczynku, a także dożywianie w stołówkach szkolnych.

Ponadto mieszkańcy gminy dotknięci problemem przemocy w rodzinie mogą zgłaszać się do następujących instytucji:

- Punkt Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim ul. Wojska Polskiego 16 tel. 58 773-20-85 czynny od poniedziałku do piątku w godzinach od 7⁰⁰ do 14⁰⁰
- Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Gdańsku ul. Kartuska 63A tel. 58 301-51-32
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pruszczu Gdańskim ul. Wojska Polskiego 2 tel. 58 682-33-04
- Poradnia Zdrowia Psychicznego w Kolbudach ul. Plac Kaszubski 7 tel. 58 682-72-80
- Poradnia Zdrowia Psychicznego w Pruszczu Gdańskim ul. Grunwaldzka 25 tel.58 683-59-54
- Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe ul. Nowe Ogrody 30 tel. 321-31-99
- Prokuratura Rejonowa w Pruszczu Gdańskim ul. Wojska Polskiego 7b tel. 58 682-21-21

CELE PROGRAMU

Celem głównym programu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

Cele główne:

1. Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy.

2. Wsparcie i profesjonalna pomoc doradcza, terapeutyczna, socjalna – dzieciom i rodzinom dotkniętym przemocą.
3. Zmniejszenie zjawiska przemocy.
4. Ochrona osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
5. Zwiększenie dostępności pomocy oraz zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych.
6. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z tym problemem.
7. Pogłębianie wiedzy dotyczącej zjawiska przemocy i sposobów przeciwdziałania temu problemowi wśród dzieci, młodzieży i dorosłych.
8. Wspieranie osób dotkniętych przemocą w sytuacjach kryzysowych.
9. Ograniczenie występowania zachowań agresywnych wśród uczniów (ze szczególnym uwzględnieniem agresji słownej).
10. Zapewnienie możliwości profesjonalnego wsparcia dla osób dotkniętych przemocą oraz stosujących przemoc (porady psychologa, prawnika, podejmowanie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy).
11. Współpraca z Punktem Interwencji Kryzysowej działającym przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim w zakresie terapii dla osób dotkniętych przemocą.
12. Współpraca z placówkami opiekuńczo wychowawczymi.
13. Utworzenie zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy.
2. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.
3. Udzielanie profesjonalnej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
4. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
5. Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.
6. Zbudowanie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą.
7. Niwelowanie skutków zjawiska przemocy.
8. Zmniejszenie skali występujących dysfunkcji wynikających z przemocy.

DZIAŁANIA GMINY W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

I. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

1. Powołanie koalicji na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz określenie systemu współpracy poszczególnych instytucji w zakresie przemocy domowej.

2. Wypracowanie modelu interwencji i strategii postępowania w poszczególnych przypadkach.
3. Podnoszenie kwalifikacji pracowników w dziedzinie zjawiska przemocy w rodzinie.
4. Prowadzenie działalności edukacyjnej i profilaktycznej skierowanej do dzieci i młodzieży promującej rozwiązywanie konfliktów bez przemocy.
5. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych w skład, których wchodzi przedstawiciele:
  - pomocy społecznej,
  - gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
  - policji,
  - oświaty,
  - ochrony zdrowia,
  - organizacji pozarządowych,
  - kurateli sądowej,
  - innych instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy.

ZADANIA ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO

1. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
2. podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałaniu temu zjawisku,
3. inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
4. rozpowszechnianie informacji i instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
5. podejmowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
6. opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
7. monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy w rodzinie,
8. dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

II. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Podjęmowane działania zapobiegające stosowania przemocy w rodzinie kierowane będą do różnych grup odbiorców poprzez:

1. Działania uprzedzające: diagnozujące, informujące, edukacyjne kierowane do mieszkańców społeczności lokalnej,
2. Działania interwencyjne: opiekuńcze i terapeutyczne kierowane do ofiar przemocy w rodzinie oraz pouczające i izolujące kierowane do sprawców przemocy w rodzinie,
3. Działania wspierające: psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne i inne kierowane do ofiar do ofiar przemocy w rodzinie,
4. Działania korekcyjno-edukacyjne: kierowane do sprawców przemocy w rodzinie.

Działania te będą realizowane poprzez:

1. Udostępnienie do publicznej wiadomości informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach stosowania przemocy w rodzinie,
2. Przystąpienie do Ogólnopolskiego Porozumienia Osób, Instytucji i Organizacji Pomagającym Ofiarom Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”
3. Stosowanie procedury „Niebieska karta”,
4. Realizacja programów i przedsięwzięć profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania agresji w szkołach podstawowych i gimnazjum oraz świetlicach środowiskowych,
5. Uruchomienie punktu konsultacyjnego dla ofiar przemocy,
6. Rozwój sieci instytucji wspierających ofiary przemocy – w szczególności konsultacje psychologiczne.

III. Ochrona ofiar przemocy w rodzinie:

1. Udzielanie pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
2. Monitorowanie sytuacji w rodzinach dotkniętych przemocą, uruchamianie współpracy.
3. Współpraca z Punktem Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszczu Gdańskim.

ŹRÓDŁA FINASOWANIA

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrona Ofiar w Rodzinie są środki własne gminy oraz środki pozabudżetowe pozyskiwane z innych źródeł jak również środki Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

CZAS REALIZCJI

Przez okres trwania programu.

REALIZATOR PROGRAMU

Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie przy udziale Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przywidzu.